

Monikäyttöisiä lampaista on Suomessa kasvatettu tuhansien vuosien ajan.

Monikäyttöisestä lampaasta saatiin omavaraistaloudessa tarvittavia lihaa, villoja ja nahkoja. Toisen maailmansodan aikaan kotimaisilla lampailla oli tärkeä rooli villateollisuuden raaka-aineen tuottajana. Nykyaikana lampailla on käyttöä perinteisen tuotannon ohella maisemanhoidossa ja eläinavusteisessa toiminnassa. Harvinaistuneet, mutta geneettisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat **alkuperäis- eli maatiaislammascarodut** ovat saaneet alkunsa ensimmäisten maassamme kasvatettujen lampaiden jälkeläisistä.

Suomenlammas on yleisin lammascarodumme, uuhia on tällä hetkellä noin 10 000. Väritään se voi olla valkoinen, musta tai ruskea. Sille on ominaista eloisuus, valppaus ja helppo käsiteltävyys. Myös laumavaisto on erityisen vahva. Suomenlampaan vähärasvainen liha, eriväriset villat ja taljat ovat ensiluokkaisia. Hedelmällisyydestään kuuluja suomenlampaista on viety yli 40 maahan jalostuskäyttöön.

Hävinneeksi jo epäiltyjen harmaiden lampaiden tilanne on parantunut: uuhia on tällä hetkellä noin 750. DNA-tutkimukset ovat osoittaneet lampaat omaksi **kainuunharmas-roduksi**. Erityistä harmaksissa on väri. Ne syntyvät mustina, mutta niiden värin alkaa vaalenemaan muutaman kuukauden iässä. Vaalean harmaa aikuisväri saavutetaan muutamassa vuodessa.

Suomenlampaan muunnoksena aikaisemmin pidetty **ahvenanmaanlammas** on oma alkukantainen rotunsa, jota on kutsuttu myös saaristolaislampaaksi. Kooltaan eläimet ovat pieniä. Puolet päseistä ja neljännes uuhista on sarvellisia. Eläimet selviävät ulkona ympäri vuoden, koska niillä on kaksinkertainen villa, pehmeä alusvilla ja karkea päällysvilla. Ulkonäkönsä puolesta ne muistuttavat suomalaisia muinaislampaista. Nykyään niitä kasvatetaan myös Manner-Suomessa. Jalostusuuhia on noin 1300.

Kuvat: Miia Karja ja Maija Häggblom

©Kinttu Koipijärvi

Vekkilässä voi bongata monen värisiä lampaita.

Vekkilän museotilan vanhassa pihapiirissä tapaa erikoisia kotieläimiä. Monenkirjava suomenlammaslauma ovat osa Tammelan kirkonkylässä sijaitsevan sukutilan harvinaista alkuperäisrotuista karjaa. Lampaiden joukossa on myös Vekkilän oman mäyränvärisen pässilinjan jälkeläisiä.

Vekkilän lampaat, kuten suomenlampaat yleensäkin, ovat erityisen hedelmällisiä. Keväisin Vekkilän noin 20 uuhelle syntyy 50 – 90 karitsaa.

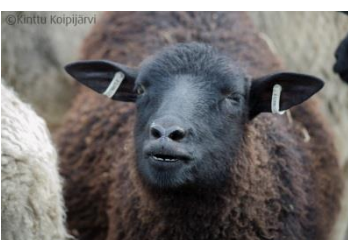
Vekkilässä suojellaan suomalaisia uhanalaisia kotieläinrotuja, mutta siellä ei tyydytä pelkkään säilyttämiseen. Toiminnassa yhdistyy historiallinen tieto ja uusi osaaminen. Lampaita kuten muutakin karjaa jalostetaan tavoitteellisesti. Myös lampaiden villan laatua seurataan vuosittain tehtävällä villa-arvostelulla.

Villasta valmistetaan erilaisia käsitöitä myyntiin. Villatuotteiden ohella karitsanliha ja vuodat ovat oleellinen osa Vekkilän tilan tulonhankintaa. Lampaita myös vuokrataan maisemanhoitoon samoin kuin niillä on tärkeä rooli Green Care -palvelujen ”terapeutteina” .

Kuvat: Kinttu Koipijärvi

©Kinttu Koipijärvi

©Kinttu Koipijärvi

©Kinttu Koipijärvi

©Kinttu Koipijärvi

©Kinttu Koipijärvi